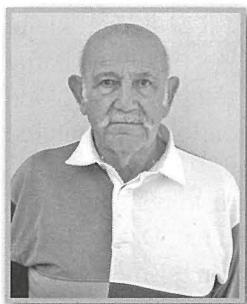

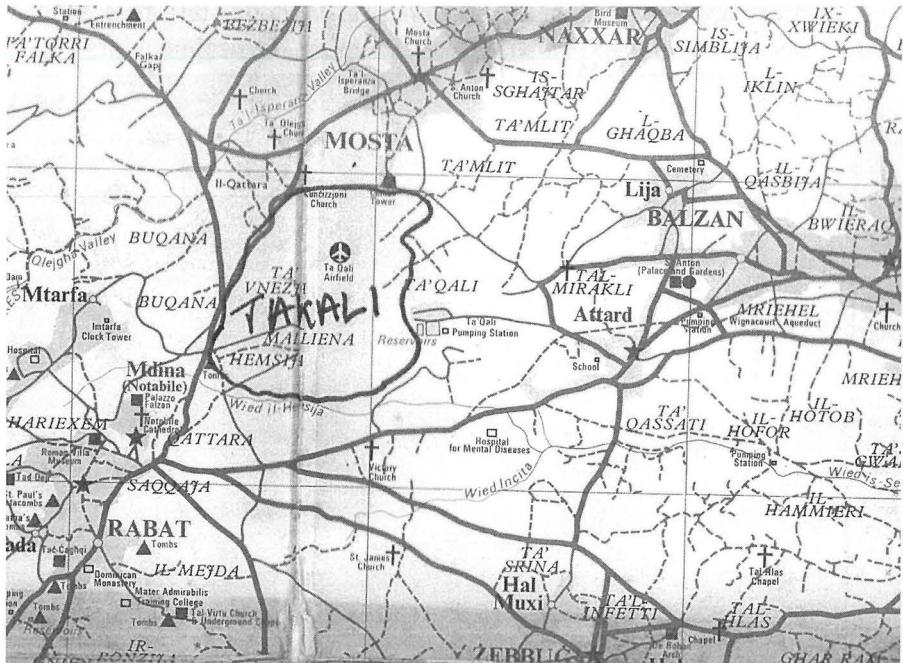
Ta' Venezja - Ta' Vnezja - Ta' Qali

Görg Tanti

Dan iż-żmien tas-sena nistennieh fuq ix-xwiekk biex inkun nista' nwassal xi ftit minn dak li għadni niftakar minn 60 sa 70 sena ilu, żmien tfuliti, dwar ir-raħhal tagħlha u madwaru.

Hekk bqajna nagħmlu aħna l-fit anzjani meta niltaqgħu fil-bar tal-Kažin Sant' Andrija nhar ta' Hadd wara l-quddiesa tad-9.30a.m. Filwaqt li nkunu nixorbu xi ħaġa ħsibijietna jieħduna fi żmien tfulitna. Il-gost tagħħna jkun meta naraw xi żgħażaqgħi jersqu lejna, jinteressaw ruħhom u jidħlu fid-

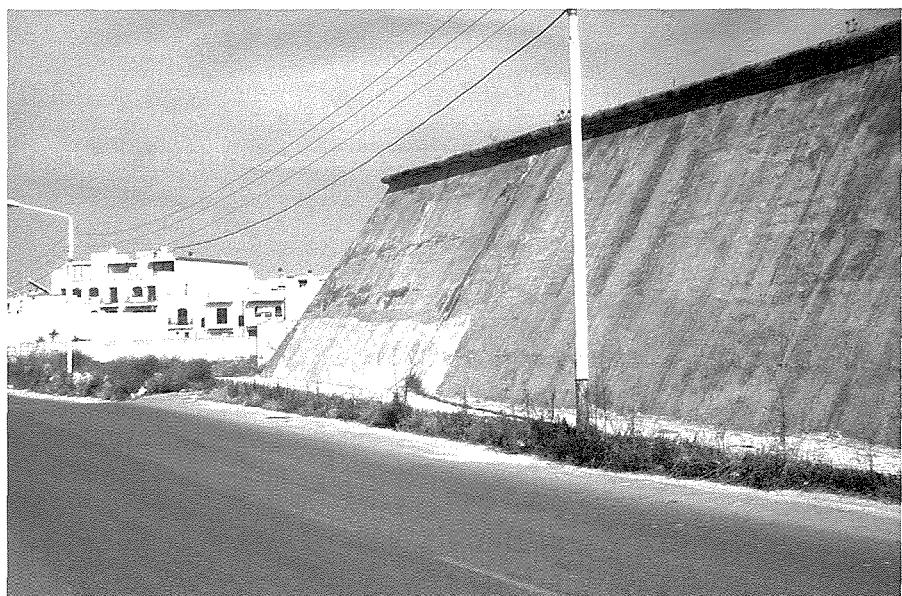
Parti mill-mappa ta' Malta li kienet tintuża zmien is-servizzi Nglizi. Ta' Qali I-Inglizi kienu jippronunzjawa "TAKALI" u kienu jiktbu l-isem ta' dan il-post kif inħossuha huma.

diskussjonijiet magħna. Hwejeg tal-ġhaġeb, dejjem insibu xi ħaġa ġidida ta' żmien l-imgħoddi fuq x'hiex nitkellmu!

Dan l-aħħar ħsibijietna waqgħu fuq ‘Ta’ Qali’. Bdejna nistaqsu lilna nfusna: “Għaliex qabel it-Tieni Gwerra Dinjija dan il-post konna nsejħulu ‘Ta’ Vnezja’ u mhux ‘Ta’ Qali’?” Meta kont tfal, l-anzjani ta’ dak iż-żmien qatt ma smajthom isejħu dak il-post ‘Ta’ Qali’. Naf ukoll li fil-qedem kienu jsejħulu ‘Ta’ Vnežja’. Dan ġħaliex meta fix-xitwa kienet tagħmel īħafna xita, l-ilma tax-xaba’ li kien jiġi mill-inħawi tal-Imtarfa u mill-Imdina, kien jgħarraq dawk l-inħawi u jiġi qisu l-Belt ta’ Venezja. Xi għandek kien jonqos! Matul iż-żmien il-kelma Venezja dawruha u saret Vnezja.

Minn żmien missirijietna n-nies ta’ Hal Lija kellhom kuntatt kbir ma’ dawn l-inħawi u kienu meqjusa bħala tarf lejn il-Lbič tar-Raħal. Dak iż-żmien il-biċċa l-kbira tar-ragħajja kienu ġejjin u sejrin minn hemm bil-merħliet tal-mogħoż u tan-nghaġ.

U xi nghidu għall-kaċċaturi u għan-nassaba? Ta’ Vnezja kien l-isfog ta’ hajnejhom. Wara li jisimgħu l-quddiesa tal-4.30 jew tal-5.00 ta’ filgħodu, u nhar ta’ Hadd tat-3.00a.m. li kienu jsejħulha ‘tal-kaċċaturi’, kienu jitilqu bil-mixi jew fuq xi karettun misjuq minn ziemel jew ħmar, għal għonq it-triq lejn Ta’ Vnezja. Meta jgħaddu fejn il-Knisja tal-Madonna tal-Mirakli kienu jroddu s-Salib u jgħidu xi talba żgħira. Kelhom devozzjoni kbira lejha,

Fil-preżent din hija Triq il-Pitkali H'Attard. Ezatt hdejn it-tarf ta' dan il-Ğibjun kien hemm ir-Razzett ta' Vitor u Mari.

Fil-preżent din hija lis-'Scout Group' ta' H'Attard. Sa 50 sena ilu dan il-bini kien il-Biċċerija ta' Karmenu Mintoff minn Hal Lija imlaqqam Mintoff tal-irkotta jew Karmnu l-Arkott.

u kienu jitolbuha biex teħlismhom minn xi tiġrib. Iktar 'il fuq kienu jduru madwar għalqa li konna nsejħulha 'Tal-Pantor', illum din saret round about minn fejn jitilqu l-karozzi tal-linja. Aktar 'il fuq kienu jgħaddu minn fejn il-biċċerija, li għadha wieqfa sal-lum u qed tintuża mill-iScouts ta' H'Attard. Lil hemm iżjed kienu jgħaddu minn fejn il-ġibjun u r-razzett ta' Vitor u Marì. Ta' kull sena, fit-tberik tal-Ġhid, il-Kappillan ta' Hal Lija kien jibqa' tiela' sa hemm. Iktar 'il fuq ma kienx hemm iżjed bini, ħlief xi kamra f'għalqa, fejn il-bidwi kien jistkenn mis-ṣħana tax-xemx u mix-xita, u kellu fejn jerfa' xi biċċa għoddha tar-raba'.

Ir-Razzett ta' Vitor u Marì

Vitor u Marì kienu joqogħdu f'razzett dik in-naħha. Meta minn qabel il-gwerra raw li f'dan il-post kienu bdew jiġu ħafna nies u suldati Inglizi, dawn iddeċidew li jbiddlu parti mir-razzett f'ħanut tal-kafe. Meta raw li n-negozju kien sejjjer tajjeb, irrangaw kamra oħra u fetħu ristorant. Bdew iservu ikel moqli, xi fenek mir-razzett tagħhom u xi biċċa laħam li kienu jakkwistaw mingħand Karmenu Mintoff minn Hal Lija, li kien sid il-biċċerija li semmejnejna.

Fid-diskussjoni bejnietna l-anzjani fil-Każin, ġie f'moħħna li probabbilment l-isem ta' dan il-post, minħabba l-ikel moqli li Vitor u Marì kienu jservu, kulħadd beda jsejjaħlu 'Ta' Qali'.

Mitlufin fid-diskors dwar it-tifikiriet tal-imghoddi, lanqas konna nindunaw li jkun daqq nofsinhar, inqumu niğru minn fuq is-siġġu u naġġornaw għall-Hadd ta' wara.

Minn qalbi niżżei ħajr lis-Sur Joseph Portelli, l-President ġabrieiki u lill-Kumitat tas-Soċjetà Sant'Andrija, li għal dawn l-aħħar erba' snin wara xulxin ħajrungi nikteb it-tifikiriet ta' żmien tfuliti u ngħaddiehom lil dawk li ma laħqux dawk iż-żminijiet. Niżżei ħajr ukoll lil Monsinjur Ġużeppi Fenech għall-ġħall-ġħajjnuna li dejjem sibt minnha fil-kitba tiegħi.

Nawgura l-festa t-tajba lil kulħadd.

MLP Club Lija

*Fejn issib Atmosfera ta' ħbieberija u ambient
familjari kif ukoll kull xorta ta' xorb ġenwin u appetizers*

Miftuħ il-ġimgħha kollha filgħodu u flgħaxija

Big Screen TV Large TV & Pool Table
Il-Barman jawgura l-festa t-tajba lil Lijani kollha

Angel's Touch

HAIR STUDIO

*by Ruth Ann Abela Scicluna
Annibale Preca Street, Lija - Malta.*

Tel: 21419 327 • Mobile: 9944 9012

When you present this Advert you will benefit a 10% discount